

02/11/2008

A 2 dies per al desenllaç...

OHIO

"Ohio és (o ha estat) la clau de les eleccions nord-americanes. Ha escollit el guanyador des de 1964. I, si no em falla la memòria, és l'estat que ha donat més presidents al país"

Carles Boix

Ara fa una dotzena d'anys, amb el doctorat a Harvard acabat d'estrenar, vaig acceptar la meua primera oferta de treball acadèmic a la universitat pública d'Ohio, situada a Columbus, la capital d'aquell estat.

Ohio, a mig camí entre Nova York i Chicago, té forma de rectangle irregular sobre el mapa i fa uns 116,000 km². Portugal i Galícia hi cabrien senceres. La població, d'uns onze milions d'habitants, equival a la dels nostres països catalans plegats. Geogràficament, l'estat és una planúria immensa i avorrida que s'estén cap a l'oest des de les estribacions dels Apalatxes. Del clima només em queda ara el record d'hiverns dominats per núvols baixos i grisos, fosos amb un horitzó desproveït de tot bri de verdura. Columbus, amb un milió d'habitants, va ser inventada com a capital per apaivagar les disputes d'altres ciutats més grosses, al nord i al sud de l'estat. Una ciutat còmoda, feta de cases individuals, lligades per una circumvalació d'autopistes que et posa a tot arreu en quinze minuts de cotxe i un petit centre amb gratacels al bell mig que queda desert tocadetes les cinc. Columbus és la ciutat americana per excel·lència.

Els habitants de la costa est americana, de Boston fins a Baltimore i Washington, menyspreen Ohio, el seu suposat provincialisme, la seva escassa sofisticació. De la mateixa manera que, fet i fet, els europeus miren els americans. "Oi que són ingenus el ianquis? Són com nens". Ho he sentit sovint això. (La contrarresposta, per qui tingui aficions literàries, la podeu trobar en les novel·les de Henry James). I així m'ho van fer sentir a Harvard: com podia anar a viure tan lluny? Viure tan lluny de la civilització, s'entén.

Molt aviat vaig aprendre que a Harvard s'equivocaven. És cert que a Ohio hi ha pocs woody allens. Per això, als catalans moderns Ohio els semblaria estrambòtic. I probablement inhabitable – sobretot perquè no té la lluminositat extravagant del Mediterrani. Aquella lluminositat que permet fins i tot al gamarús més superficial i més mancat d'imaginació del món no avorrir-se mai. Però, Ohio és Amèrica. La van poblar alemanys i després polonesos. I s'hi sent encara el pragmatisme, l'empenta pròpia de l'artesà que vol muntar un negoci, la cordialitat en el tracte de qui fa feina però que no necessita mostrar de manera històrica (com passa a Nova Anglaterra) que està permanentment ocupat. Amb aquesta base humana, l'estat és un dels grans exportadors dels Estats Units. Només cal repassar la llista d'alguna de les coses que s'hi van inventar: l'avió, el codi de barres, les fotocopiadores, el sabó líquid o la gravadora.

Ohio és (o ha estat) la clau de les eleccions nord-americanes. Ha escollit el guanyador des de 1964. I, si no em falla la memòria, és l'estat que ha donat més presidents al país. L'estat és tan representatiu de la nació que les empreses normalment escullen Columbus per a fer un llençament inicial dels seus productes i comprovar el seu grau d'acceptació abans d'engegar-ne una producció massiva.

A Ohio els candidats encara estan empatats tècnicament. I la competició és ferotge. El partit republicà va fer més

de 600.000 trucades telefòniques a l'estat la setmana passada. Els demòcrates en van fer pràcticament 700.000. Em fa l'efecte que l'empat a Ohio no es deu a la figura de McCain. Simplement reflecteix el pòsit del votant mig americà.

A McCain li ha faltat disciplina i sort des que van començar les primàries. Va començar sense diners – la seva campanya va entrar tècnicament en fallida a les primàries. Va haver d'acomiar el seu director de campanya. Va lluitar, de fet com Obama, contra la maquinària del seu partit. I, finalment, va rebre el cop del catacrac financer i les baralles internes dels congressistes republicans sobre la resposta a la crisi. Tot això, amb una oratòria irregular, tallada i poc virulenta. Obama se li va esmunyir de les mans moltes vegades als debats televisius.

I, tanmateix, aquí el teniu, combatent fins a l'últim alè, convertit en el punt de trobada d'amplíssims estrats de la societat nordamericana. No hi trobareu els actors de Hollywood ni la majoria dels acadèmics. Ni els sectors urbans i cosmpolites que llegeixen el New York Times xarrupant un cafè al Starbucks de la cantonada (un cafè duríssim que deu provocar úlcers). Ni els sindicats, més aviat feblots, d'educadors i funcionaris. Al darrere de McCain hi ha tots aquells que, pragmàtics, recolzen el mercat i que intueixen que si l'experiment americà ha sortit bé, val la pena conservar-lo i mantenir-lo. Hi ha tots aquells que entenen les possibilitats del lliure comerç i que comprenen que han estat molts anys de portes obertes els que han generat el creixement espectacular d'Àsia o que han fonamentat la mateixa Unió Europa. Hi ha tots aquells conservadors que, coneixent la fragilitat de les coses humanes, aprecien l'equilibri institucional en què viu el país. Hi ha el públic apassionadament americà que no sap encara si el món exterior ha madurat prou com per construir el tipus de república civilitzada i estable en què ells viuen. Hi ha els conservadors que creuen que hi ha barreres morals (sovint invisibles) que és preferible no traspasar: en el respecte a la vida, en la relació amb els altres, en la gestió de les noves tecnologies genètiques que comencen a posar-se al nostre abast. (Als progressistes o liberals, com a bons devoradors de llibres filosòfics, els agrada pintar les coses en blanc i negre. O ets pro-mercat, diuen, o ets anti-mercat. O el capitalisme és just (absurd!) o és injust, salvatge i necessita de la intervenció civilitzadora d'algun ministeri francès. Però, els conservadors creuen que, atès com són els homes, tot és molt més complicat. El mercat domestica les nostres passions comercials i les multiplica en benefici de tots. Però, sense virtuts morals, sense poder confiar en la paraula donada, el mercat no funciona. I, sense protegir altres llaços essencials, com la família, els beneficis dels mercats perden tot valor real.)

Guanyaran els conservadors aquest dimarts? Tothom diu que no. És McCain el millor candidat que haurien pogut tenir? No m'ho sembla pas. Però, un cop passades les eleccions, desapareixeran? No. Altrament, sense l'eix ohià que la vertebrava, Amèrica deixaria de ser Amèrica.